

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till Kommunstyrelsen

Datum:
2023-11-03

Diarienummer:
KSN-2020-00683

Handläggare:
Ulrica Holmqvist och Bo Hammerin

Slutrapport Handlingsplan för ett tryggare Gränby och Kvarngärdet 2020–2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** godkänna slutrapporten och avsluta Handlingsplan för ett tryggare Gränby och Kvarngärdet 2020–2023

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 11 mars 2020 § 44 att anta Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet för åren 2020–2021. Under arbetets gång har beslut tagits om att förlänga handlingsplanen till att gälla för perioden 2020–2023.

Arbetet med handlingsplanen har upplevts som framgångsrikt på flera plan, genom att det skapat en grund för samverkan och samordning internt mellan förvaltningar. Det har även lett till utökad extern samverkan för att öka tryggheten i området. Bland annat tillsammans med polis, kommunala bolag, privata bostadsbolag och civilsamhället i området.

Ett behov av bredare omtag av handlingsplanens syfte och målsättning har identifierats. Samordningen av områdesarbete i Gränby, Kvarngärdet och Löten, för att främja en positiv utveckling av området, behöver fortsätta ur ett längre tidsperspektiv. Fokus är fortsatt ökad trygghet och minskad brottslighet men även att främja jämlika livsvillkor samt goda uppväxtförhållanden för barn och unga. Detta kommer att ingå i den nya handlingsplan som föreslås beslutas för åren 2024–2030.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret. Barn-, näringslivs- och jämställdhetsperspektiv har beaktats i beredningen.

Föredragning

Arbetet med handlingsplanen för Gränby och Kvarngärdet har fortgått under åren 2020–2023. Handlingsplanens grund utgick från ett tvåårs perspektiv med tydligt fokus på samordnade insatser för att stärka säkerheten och tryggheten för dem som bor, verkar och vistas i Gränby, Kvarngärdet och Löten. Under arbetets gång identifierades behov av fortsatta insatser och fokus från kommunala förvaltningar, samtidigt som pandemin delvis försvårade genomförandet av vissa planerade åtgärder. Handlingsplanens tidsperiod beslutades därför att förlängas vid två tillfällen till att gälla för en period av fyra år, 2020–2023.

För att sammanfatta arbetet inom handlingsplanen under åren har en slutrapport sammanställts, inför beslut om ett fortsatt arbete med längre tidsram. Slutrapporten lyfter hur arbetet har fortgått utifrån handlingsplanens fem fokusområden nedan,

- Barn och unga
- Trygg närmiljö
- Samverkan med polisen
- Samhällsengagemang
- Information och kommunikation

Arbetet har lett till att det har genomförts ett 30-tal aktiviteter, bland annat har ett allaktivitetshus etablerats, socialsekreterare i skolan har anställts och en ökad närvaro av vuxna i Gränbyskolan har fått till stånd. Vidare har Utbildnings- och jobbcenter etablerats och finns på plats i lokaler på Råbyvägen sedan sommaren 2021. Ytterligare har en ombyggnation av Gränbyskolans skolgård genomförts och nybyggnation av konstgräsplan har skett. Polisen har samtidigt, genom sin skolstrategi, ökat sin frekvens i området och en ökad närvaro av väktare har åstadkommit. Slutligen genomgår Gränbyparken en stor ombyggnation och har ingått i ett pilotprojekt, för att utveckla parken med ett trygghets- och säkerhetsperspektiv.

Handlingsplanen har på relativt kort tid lyckats få i gång och även avslutat flera viktiga aktiviteter som redovisas i slutrapporten. Det behövs nu uthållighet och fortsatt styrning för att uppnå de långsiktiga målen.

I uppföljningen av nuläget i Gränby-området, som utgår utifrån utvalda indikatorer, ses bland annat att parkeringsproblematiken har tydligt minskat. Gränbyskolan upplevs år 2023 som tryggare och lugnare av elever och den tidigare upplevelsen av en sliten skolgård, är bytt till känslan av en öppen och trevlig plats. Det krävs dock ett fortsatt arbete för att öka tryggheten och minska brott som sker i området. Flertalet av de boende som svarat på både Uppsala kommun och polisens trygghetsundersökning upplever en högre grad av otrygghet, i jämförelse med övriga Uppsala. Det gäller även unga som bor i området, samt äldre (65år+).

Den viktigaste framgångsfaktorn som identifierats för arbetet enligt handlingsplanen är den övergripande strukturen och har gett aktörer ett sammanhang som sammanfogar dem och ökar deras förståelse för varandras arbete.

Utifrån den nya lagstiftningen om kommunens brottsförebyggande arbete kommer fortsatt samordning av de brottsförebyggande åtgärderna utgå ifrån kartläggning, formerande av åtgärdsplaner samt en strukturerad och systematisk uppföljning. Detta med syfte att uppnå de långsiktiga målen gällande ökad trygghet och minskad brottslighet. Arbetet kommer även fortsätta utifrån en bredare inriktning, som utifrån ett antal fortsatta fokusområden kommer kunna kombinera både kortsiktiga, reaktiva åtgärder och långsiktiga, strukturella insatser.

Inom det brottsförebyggande och trygghetskapande arbetet innebär det exempelvis att aktivt identifiera problembilder och samverka kring lägesbilden över brottslighet och trygghet på offentliga platser genom metoden Effektiv samordning för trygghet, EST. Arbetet ska även stärka upp skyddsfaktorer, som exempelvis;

- stärkt utbildningsnivå, skapa förutsättningar för jobb och en god inkomst
- familjestöd
- skapa bättre förutsättningar för jämlika och goda uppväxtvillkor

Detta är områden som kommer omhändertas i det fortsatta, bredare arbetet inom den nya handlingsplanen.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 3 november 2023
- Bilaga 1. Slutrapport Handlingsplan för ett tryggare Gränby och Kvarngärdet 2020–2023

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör

Kommunledningskontoret
Rapport

Datum:
2023-11-02

Diarienummer:
KSN-2020-00683

Handläggare:
Ulrica Holmqvist, Bo Hammerin

Slutrapport Handlingsplan för ett tryggare Gränby och Kvarngärdet 2020–2023

Denna rapport syftar till att redovisa det arbete som fortgått inom ramen för Handlingsplan för ett tryggare Gränby och Kvarngärdet under åren 2020–2023 (KSN-2020-00683).

Handlingsplanens syfte och målsättning

Kommunstyrelsen beslutade 11 mars 2020 § 44 att anta Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet. Handlingsplanen har därefter förlängts att gälla för perioden 2020 till år 2023. Under våren år 2022 presenterades en utvärdering av arbetet och kommunstyrelsen beslutade i december 2022 att uppdra åt kommunledningskontoret att ge förslag på en fortsatt samordningsstruktur för ökad trygghet och utveckling av området.

Gränbyområdet har sedan 2020 uppmärksammats särskilt av Uppsala kommun genom Handlingsplan Gränby och Kvarngärdet, vars syfte har varit att genom samordnade insatser stärka säkerheten och tryggheten för dem som bor, verkar och vistas i Gränby och Kvarngärdet.

Handlingsplanen har tagit upp ett antal fokusområden och effektmål som tillsammans gett inriktning och visat på ambitionsnivån i nödvändiga förändringar. I handlingsplanen har inte detaljerade aktiviteter listats, utan arbetet har anpassats efter omständigheterna, så länge effektmålen uppnåtts:

- **Barn och unga** - Barn och unga i Gränby och Kvarngärdet är trygga och deltar i fritidsaktiviteter. De når goda studieresultat och har en meningsfull fritid.
- **Trygg närmiljö** - Den fysiska närmiljön i Gränbyområdet bidrar till att förebygga otrygghet, brott samt till säkra skolmiljöer.
- **Samverkan med polisen** – Ökad polisiär närvaro och aktivitet skapar trygghet i området och i skolan.
- **Samhällsengagemang** – Fler bidrar till ett tryggare Gränby och Kvarngärdet.
- **Information och kommunikation** – Bilden av Gränby och Kvarngärdet är nyanserad och kunskap om olika aktiviteter och åtgärder är känd och spridd.

Arbetet har genomförts genom bland annat ett 30-tal aktiviteter. En fullständig redovisning finns i bilaga 1.

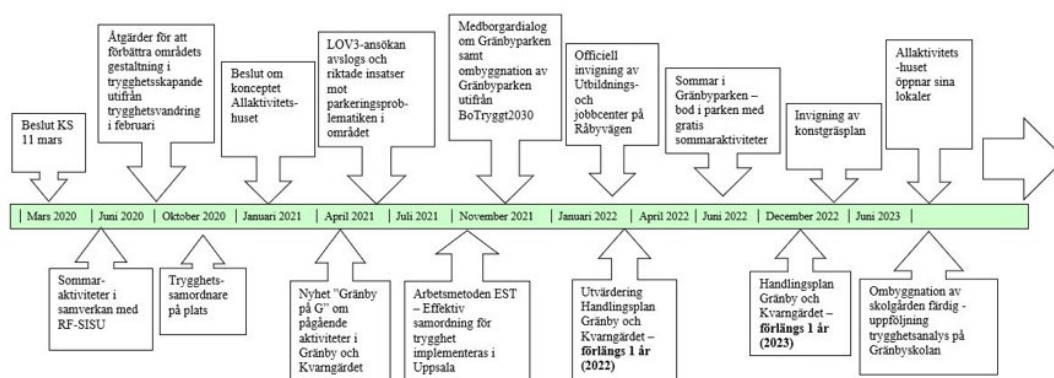
Genomförda aktiviteter och effekt av arbetet

Nedan redovisas en sammanfattning av genomförda aktiviteter i området under åren 2020–2023.

- Ett Allaktivitetshus har etablerats och öppnat i området, med fokus på att stärka verksamhetsutbudet och erbjuda kostnadsfria aktiviteter för boende. Bland annat har en kvinnogrupp skapats tillsammans med Utbildnings- och jobbcenter, med fokus på att stärka kvinnornas möjlighet att få jobb där man erbjudit cykelkurser. Även ”Sommar i Gränbyparken” har arrangerats för boende i alla åldrar, som kunde låna sportredskap och delta i aktiviteter. Innovationsprojektet för äldre har också haft sin utgångspunkt från Allaktivitetshuset.
- Utbildnings- och jobbcenter har etablerats och finns på plats i lokaler på Råbyvägen från sommaren 2021. Verksamheten erbjuder boende i området stöd och lotsar rätt till språkträning, praktik, utbildning och arbete. Områdesvärdar har anställts och varit anställda under år 2021 och 2022, där de kombinerat arbete med SFI-utbildning.
- Tillsammans med RF-SISU har man erbjudit stöd och bidrag till föreningar i området för att skapa tillgång till fler föreningsaktiviteter.
- Kommunen har samordnat sommaraktiviteter i Gränby-området och har sett en stora efterfrågan från barn och unga som velat medverka i aktiviteterna.
- Socialsekreterare i skolan har anställts och en ökad närvaro av vuxna i Gränbyskolan har etablerats.
- Ombyggnad av Gränbyskolans skolgård har genomförts, med ett tiotal åtgärder.
- Gränbyparken genomgår en stor ombyggnation och är i ett slutskede. Ombyggnationen har ingått i ett pilotprojekt, för titta över hur parken kan byggas ur ett trygghets- och säkerhetsperspektiv
- Uppsala Parkering AB har utökat sin närvaro i området och arbetar aktivt i samverkan med polisen och kommunen kring parkeringsproblematiken som tidigare funnits i området.
- Ombyggnation av gator och asfaltering och insatser kring flertalet belysningsåtgärder har vidtagits.
- En platssamverkansförening mellan fastighetsägare har etablerats, för stärkt samverkan mellan lokala aktörer i området.
- Områdesgruppen i området har startats upp igen efter pandemin och kommunen deltar i lokal samverkan med bland annat kyrkan, butiksägare och andra aktörer i civilsamhället.
- En uppföljande trygghetsanalys har genomförts på Gränbyskolan under år 2022/2023, för att följa upp de förändringar som gjorts på skolan sedan år

2019. Uppföljningen utgick från samma metod som den tidigare trygghetsanalys som genomfördes år 2019.

- Kommunen har arbetat med innovativa arbetssätt för att lyssna in äldres upplevelser av otrygghet i Gränby-området inom innovationsprojektet *Ökad trygghet för och med 65+ i Gränby och Kvarngärdet* samt arbetar vidare med att skapa insatser för att förebygga brott mot äldre i området, som bedrägerier.
- EST-väktare har ökat närvaron i området utifrån den gemensamma lägesbilden inom EST-arbetet (Effektiv samordning för trygghet) tillsammans med polisen.
- Uppsala kommun, tillsammans med polisen har etablerat nya kontakter med säkerhetsansvarig på handelsplatsen Gränbystaden och har genomfört en trygghetsvandring för företag på handelsplatsområdet (Takpannegatan)

Bilden ovan visar en tidsaxel på när i tiden olika aktiviteter har genomförts i området inom ramen för Handlingsplan Gränby och Kvarngärdet 2020–2023

Stärkt struktur och ökad samverkan

Under hösten 2021 genomfördes en kvalitativ intervjuuppföljning med de deltagande förvaltningarna och bolagen samt polisen. I uppföljningen identifierades ett flertal framgångsfaktorerna av pågående arbete. Bland annat lyftes följande framgångsfaktorer:

- Den övergripande struktur som arbetet inneburit, vilken gett aktörerna ett sammanhang och som upplevs ha sammanfogat dem med samma målsättning
- Arbetet har lett till en ökad förståelse för verksamheternas olika typer av grunduppdrag och pågående arbete, utifrån regelbunden mötesstruktur. Under åren har 20-tal möten i handlingsplangruppen genomförts.
- Samordning har skett genom en tydlig plan för arbete. Detta genom en aktivitetslista samt en strukturerad, systematisk uppföljning som genomförts.

Nedan följer några insikter och citat från intervjuuppföljningen. Det har varit tydligt att handlingsplanen varit ett stort stöd för många aktörer och det har bidragit till både kraft och struktur. Trots den struktur som kan tillskrivas en handlingsplan så förefaller den ha agerat mer som ett ramverk som lämnat utrymme för kreativitet hos varje aktör:

”Handlingsplanen gav ett tydligt ’vad’ och ’varför’ sedan fick varje aktör jobba med ’hur’”

En aspekt som lyftes som utmanande i uppföljningen var den tidshorisont som handlingsplanen inneburit. Vissa aktiviteter i handlingsplanen har inneburit långa planeringsprocesser, vilket upplevs som otillfredsställande för medborgarna som ofta vill ha snabba åtgärder. Då är det också viktigt att det finns en tydlighet mellan de olika förvaltningarna kring vilka delar i handlingsplanen som kommer att ta lång respektive kort tid så alla är överens om förväntningarna.

”När man blandar långsiktiga och kortsiktiga aktiviteter kan de skapa en viss frustration, då man har olika förväntningar på hur fort arbetet kommer att kunna slutföras”

Komponenterna ovan är framgångsfaktorer för arbetet och bör finnas kvar i arbetet framåt för att uppnå de långsiktiga målen för området. Det ger även förutsättningar för att följa ny lagstiftning på det brottsförebyggande området (Lag 2023:196 om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete).

Nuläge i Gränby, Kvarngärdet och Löten 2023

Nedan presenteras urval av indikatorer som kommunen aktivt följer kring utvecklingen i området.

De socioekonomiska förutsättningarna i Gränby-området ligger idag fortsatt under snittet för Uppsala. Det är framför allt boende på Författargatorna som har sämre socioekonomiska förutsättningar. På Författargatorna bor 54 % av andelen barn mellan 0-19år i ekonomiskt utsatta familjer. Nedan presenteras en jämförelse från kommunens sociala kompass om andelen unga som bor i ett ekonomiskt svagt hem och andelen öppet arbetslösa. Det kan ses att en ökning skett på bland annat Författargatorna från år 2018, då 46 % av barn och unga var ekonomiskt utsatta jämfört med 54% år 2021 (Sociala kompassen, 2023).

Gränby författargatorna	Andel arbetslösa	Andel ekonomiskt utsatta 0-19år
2018	16%	46%
2021	10%	54%
Södra Löten		
2018	6%	19%
2021	5%	25%
Södra Kvarngärdet		
2018	8%	43%
2021	6%	44%

Sociala kompassen, Uppsala kommun 2023

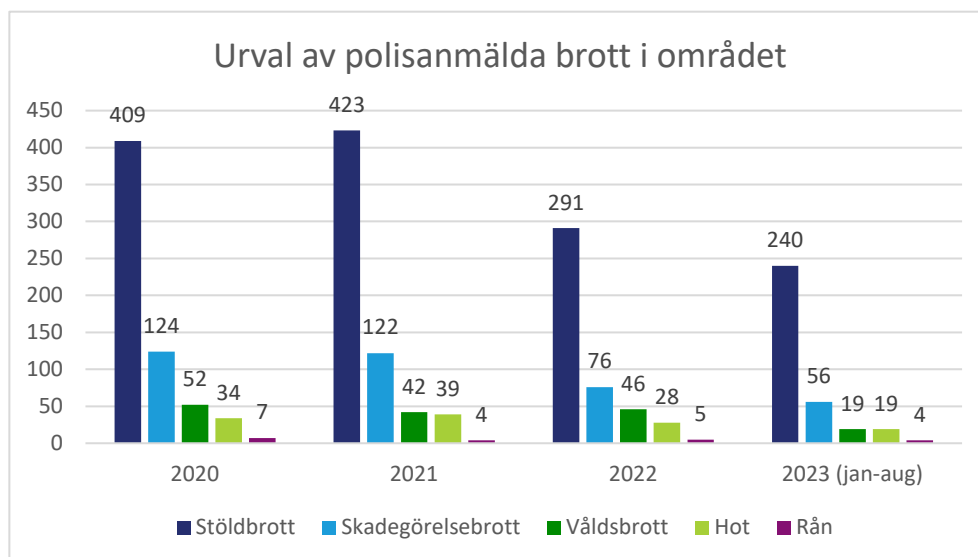
Utvecklingen av polisanmälda brott och ordningsstörningar i området

I samverkan med polisen följer kommunen utvecklingen av polisanmälda brott och otrygghet på offentliga platser på lokalnivå, inom ramen för EST (Effektiv samordning för trygghet). Polisanmälda brott utomhus i Gränby, Löten och Kvarngärdet ligger relativt stabilt över tid, från år 2020 till år 2023. Några trender kan ses:

- Över tid har skadegörelsebrotten minskat, men en tydlig ökning ses under perioden maj-aug 2023 (+ 95 %). En liknade trend ses i Uppsala i stort under samma period kan och kan efterspegla säsongsvariationer (sommar/vinter) kring brott

- Våldsbrott, genom polisanmälda fall av misshandel utomhus, rån utomhus och hot ligger på samma nivåer över tid år 2020–2023 i området
- Stöldbrotten ligger på skiftande nivåer med en tydlig minskning under år 2022. Under år 2023 ses en ökning av polisanmälda stölder, något som ses i hela Uppsala under samma period. Ökningen är främst stölder av cyklar och stölder från butik
- En minskning ses även gällande bilbränder i området. Från totalt 9st år 2021 till 5st år 2022 och 1st under perioden januari-september år 2023

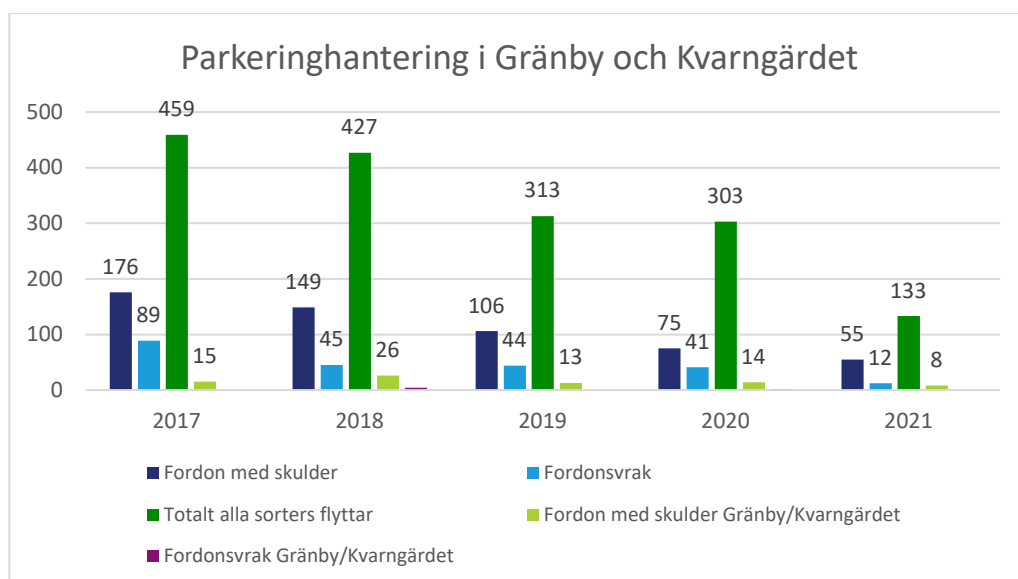
Nedan presenteras ett urval av polisanmälda brott (ej alla brottskategorier) i området¹:

Skadegörelse (brand, bilbrand, klotter, annan skadegörelse), **inbrott** (lägenhet, villa/radhus), **våldsbrott** (misshandel och grov misshandel), **stöld** (stöld, försökt till stöld, stöld i butik och tillgrepp av cykel, elcykel, bil m.m.), **rån** (målsägande under 18år samt över

- Över tid kan en minskning ses kring den tidigare identifierade parkeringsproblematik som sågs i området, innan handlingsplanen beslutades år 2020. Nedan presenteras statistik från Uppsala parkering, över antalet fordon som hanterats på grund av felaktig parkering över tiden år 2017–2021 där en tydlig nedgång av antalet hanterade fordon kan ses.

¹ Avser NYKO-områden: Norra Kvarngärdet, Norra Kvarnängen, Södra Kvarnängen, Gränby allé, Gränby författargatorna, Vädergatorna, Norra Löten, Södra Löten, Gränbyparken

Uppsala kommuns trygghetsundersökning

I Uppsala kommun genomförs en trygghetsundersökning var tredje år, för att ta reda på hur trygga Uppsalaborna känner sig i det egna bostadsområdet. Resultatet ger kommunen ett detaljerat underlag som beskriver förutsättningar för trygghetsskapande arbete på bostadsområdesnivå. I resultaten finns beskrivningar av faktorer som är styrkor och utmaningar på den lokala nivån. En ny undersökning genomförs hösten 2023 och resultatet planeras redovisas under vår/sommar 2024.

I Gränby, Kvarngärdet och Löten ser resultatet över åren olika ut. Resultatet från 2020 visar att boende på Författargatorna i högre utsträckning upplever sig som trygga på dagen i sitt område, medan en större otrygghet ses i omkringliggande områden (Gränby allé och Vädergatorna). Otryggheten på dagen är även högre i Kvarngärdet-området, i jämförelse med snittet i Uppsala. Andelen svarande på enkäten som uppgett att de känner sig otrygga på dagen ökade även mellan år 2017 och år 2020 (ej. signifikant jämförelse).

Otrygghet på dagen (NYKO-4-områden)	2017	2020	2023
Gränby allé		13	
Författargatorna	3	6	
Vädergatorna	2	11	
Södra Löten	0	6	
Södra Kvarngärdet	3	10	
Uppsala tätort	3	3	

Tabellen visar andelen (%) som svarat instämmande att de upplever sig otrygga på dagen i det bostadsområde man bor i. Högre siffra visar en högre upplevd otrygghet.

Gällande de svarandes upplevelse av oro att utsättas för brott, påvisas att en högre andel av dem som bor i Gränby-området upplever en hög oro (både Författargatorna, Vädergatorna och Gränby allé), i jämförelse med ett snitt i Uppsala kommun. Bland annat är uppemot 1 av 4 personer som bor på Författargatorna orolig att utsättas för brott under år 2020 och varannan person som svarat och bor på Gränby allé. Dock är det få personer som svarat inom respektive område.

Oro att bli utsatt för brott	2017	2020	2023
Gränby alle		43	
Författargatorna	25	25	
Vädergatorna	13	20	
Södra Löten	15	14	
Södra Kvarngärdet	18	15	
Uppsala tätort	3	3	

Tabellen visar andelen (%) som svarat instämmande att de upplever en oro att utsättas för brott i det bostadsområde man bor i. Högre siffra visar en högre upplevd oro.

Att känna sina grannar och att gemensamt med grannar bry sig om närmiljön, är viktigt ur ett brottsförebyggande perspektiv. Brottslighet och otrygghet har en stark koppling till faktorer som lokalsamhällestillit inom bostadsområden och den kollektiva förmågan. Kollektiv förmåga är en kombination av sammanhållningen mellan invånare i ett bostadsområde och deras gemensamma förväntningar om att verka för att uppnå gemensamma mål, exempelvis en trygg och ordnad miljö. I Gränby-området kan det ses att färre personer som svarat på enkäten känner sammanhållning med sina grannar i sitt bostadsområde, det gäller specifikt på Författargatorna, Gränby allé och i Kvarngärdet (60%) i en jämförelse med snittet i Uppsala (81%). Det var även fler boende i Gränby-området som uppgav att de hade ett lågt förtroende för att kommunen gör tillräckligt i sitt bostadsområde under år 2020.

Social sammanhållning	2017	2020	2023
Gränby alle		60	
Författargatorna	58	60	
Vädergatorna	77	76	
Södra Löten	78	80	
Södra Kvarngärdet	72	62	
Uppsala tätort	81	81	

Tabellen visar andelen (%) som svarat instämmande att de upplever en hög sammanhållning med sina grannar.

Kommunen gör tillräckligt i mitt område	2017	2020	2023
Gränby alle		31	
Författargatorna	46	40	
Vädergatorna	49	39	
Södra Löten	58	45	
Södra Kvarngärdet	52	32	
Uppsala tätort	62	65	

Tabellen visar andelen (%) som svarat instämmande att de upplever att kommunen gör tillräckligt i sitt bostadsområde.

Polismyndighetens trygghetsundersökning 2022

Även Polismyndigheten och Polisregion Mitt genomför trygghetsundersökningar² med liknade frågor som Uppsala kommuns trygghetsundersökning. Undersökningen genomförs varje år sedan år 2022, och resultatet av en ny genomförd undersökning för år 2023 kommer att vara tillgängligt inom kort.

² Polisens trygghetsundersökning genomförs med en geografisk uppdelning på DeSO-nivå

I resultatet ses några liknade trender, bland annat en högre upplevd otrygghet på dagen för boende i Gränby. Däremot ses inte samma höga oro att utsättas för brott i området år 2022, som såg i Uppsala kommuns trygghetsundersökning år 2020. En stor andel boende i Gränby upplever även att polisen bryr sig om de lokala problemen, där andelen är bland de högsta nivåerna i hela Uppsala.

Tabellen visar andelen (%) som svarat instämmande på nedan frågor.

	2022	Gränby	Kvarngärdet	Uppsala (snitt)	2023
Trygg ute ensam på kvällen		41	58	64	
Oro för någon typ av brott		75	72	68	
Utsatt för brott (mängdbrott)		17	15	14	
Polisen bryr sig om de lokala problemen		74	50	53	

Trygghet för unga i området och upplevd trygghet på Gränbyskolan

Under år 2019 genomfördes en trygghetsanalys av Tryggare Sverige på Gränbyskolan. Trygghetsanalysen följdes därefter upp under vintern 2022/2203 och innehåller fem olika moment:

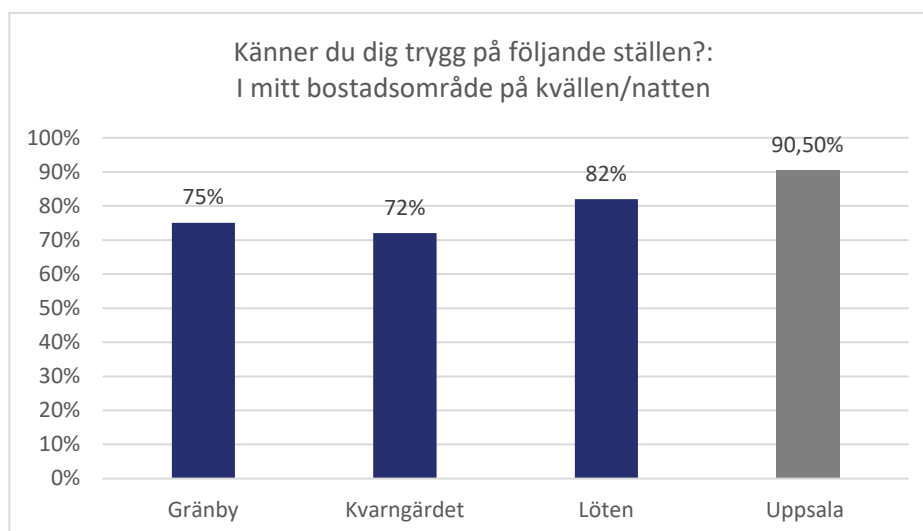
- 1) Genomgång av statistik (befintliga trygghetsenkäter på skolan)
- 2) Genomförande av nyckelpersonsintervjuer
- 3) Genomförande av elevdialog
- 4) Genomförande av trygghetsbesiktning
- 5) Sammanställning av åtgärder

Överlag beskrivs situationen i Gränbyskolan som lugnare och tryggare under kartläggningen 2023, i jämförelse med resultatet från 2019. En del av de problem som identifierades år 2019 kvarstår dock och det har även tillkommit vissa fokusområden. I metoden sammanställts ett trygghetsindex, som utgår från den trygghetsbesiktning som genomförs på lokalerna. Besiktningen fokuserar på att ta reda på om den fysiska miljön på skolan är planerad på ett sätt som ökar förutsättningarna för att skolan ska vara säker och trygg. Trygghetsindexet har ökat från 12,6 år 2019 till 14,49 år 2023.

I uppföljningen identifierades att stora förändringar har gjorts på skolgården som år 2019 upplevdes som sliten. I analysen 2003 upplevs skolgården öppen och trevlig. Det finns nya aktiviteter för eleverna på skolgården och buskagen är nedklippta. I intervjuerna år 2019 lyftes att grupperingar av unga samlas kring skolgården och att det kan orsaka otrygghet på skolgården kvällstid. Även år 2023 beskrivs att grupperingar i området finns kvar, men dessa beskrivs i stället ha koncentrerats till den nya fotbollsplanen. En problembild som även identifierats inom EST-arbetet (Effektiv samordning för trygghet) och där åtgärder som ökad väktarnärvaro har satts in.

I nyckelpersonsintervjuerna beskriver deltagarna att det grova våldet har minskat på skolan. Även eleverna menar att det grova våldet inte är lika vanligt förekommande i skolan. Samverkan med föräldrar beskrivs dock som en större utmaning år 2023. Samverkan mellan skolan och fritidsgården, skolan och polisen beskrivs som välfungerande år 2023, i jämförelse med år 2019. Genom bland annat samverkan mellan fritidsgården och Allaktivitetshus, i kombination med att ungdomsjouren är på plats i skolan flera dagar i veckan har ökat vuxennärvaron och givit eleverna en kontinuitet mellan elevernas skoldagar och fritid.

I Liv och hälsa ung som genomfördes av Region Uppsala våren 2023, undersöks bland annat elevers uppfattning av trygghet i deras eget bostadsområde. Nedan presenteras resultatet för de elever som deltagit i undersökningen och uppgett att dem bor i Gränby, Kvarngärdet och Löten. I resultatet ses att elever som uppger sig bo i områdena i högre grad upplever sig otrygga, i jämförelse med snittet i Uppsala. Det gäller framför allt unga som bor i Gränby och Kvarngärdet.

Tabellen visar andelen (%) svarande som uppgett att dem bor i bostadsområdet och uppgett att de upplever sig trygga på kvällen

Trygghet hos äldre i området

Innovationsprojektet *Ökad trygghet för och med 65+ i Gränby och Kvarngärdet* som genomfördes under år 2023, hade äldre som målgrupp och syftade till att skapa djupare insikter om deras situation samt utforska nya lösningar kopplat till trygghet för äldre (65år+). I rapporten identifierades att även äldre (65 år+) som bor i Gränby, Kvarngärdet och Löten upplever en högre otrygghet, i jämförelse med äldre som bor i andra delar av Uppsala som exempelvis landsbygdsområden (Polisens trygghetsundersökning 2022). Det är framför allt de äldre som svarat på enkäten och bor i Gränby, Fålhagen och Sala backe som idag upplever sig som otryggast i kommunen.

- 25% av de äldre i Gränby uppger att de är trygga ute ensamma på kvällen.
- 90-98% av de äldre i landsbygdsområdena i Uppsala uppger att de är trygga ute ensamma på kvällen.

Statistik från polisens trygghetsundersökning 2022

Behov av fortsatt arbete

Arbete med handlingsplanen har lett till flera positiva förändringar och att tydliga plattformar för arbetet har etablerats. Dock finns ett fortsatt behov att ytterligare förstärka samordning och samverkan med bland annat fler lokala aktörer för att förebygga brott och öka tryggheten tillsammans. I området har samverkansformer med polis, näringsliv och civilsamhället etablerats, men ytterligare samordning behövs. Detta genom fortsatta och tydligare insatser för att stärka jämlika uppväxtvillkor, hälsofrämjande insatser, stärkt delaktighet, förtroende och tillit hos de boende.

Uppsala kommun arbetar redan idag brett med utveckling av socialt hållbara bostadsområden för att stärka goda livschanser och ökad trivsel. Kombinerat med det

brottsförebyggande arbetet, ska detta leda till att det inte ska finnas några utsatta stadsdelar. I Gränby, Kvarngärdet och Löten behövs det därför en stärkt inriktning med ett bredare angreppssätt. Utifrån den nya inriktningen som utgår från fortsatta fokusområden, förs det gemensamma arbetet framåt och kan kombinera både kortsiktiga, reaktiva åtgärder och långsiktiga, strukturella insatser.

Inom det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet innebär det bland annat att aktivt identifiera problembilder, exempelvis inom samverkan kring lägesbilden över brottslighet och trygghet på offentliga platser (EST). Arbetet ska även stärka upp skyddsfaktorer, som exempelvis;

- stärkt utbildningsnivå, skapa förutsättningar för jobb och en god inkomst
- familjestöd
- skapa bättre förutsättningar för jämlika och goda uppväxtvillkor

Detta är områden som kommer omhändertas i det fortsatta, bredare arbetet inom den nya handlingsplanen.

Bilaga 1. Uppföljning av aktiviteter

Nr	Tidigare aktiviteter 2020	Deltagare	Uppföljning 2023	Bedömning
1	Genom ett särskilt framtaget koncept stärka verksamhetsutbudet för barn och ungdomar i befintliga lokaler i området	UBF, SBF, Skolfastigheter,	Konceptet Allaktivitetshuset har startats och ombyggnad av lokaler i Gränbyskolan inleddes under år 2022. Öppning av lokaler skedde i mars 2023	Klar
2	Öka antalet organiserade aktiviteter inom både kultur- och idrott (KTF, SBF, civilsamhälle, näringsidkare)	SBF, KIF	Ingår i konceptet Allaktivitetshuset	Påbörjad
3	Utöka tillgången till konstgräsplaner	SBF, UBF	En stor konstgräsplan har färdigställts i området under hösten 2022	Klar
4	Öka tillgången till organiserade aktiviteter för barn och unga i direkt anslutning efter skoltid	SBF, LIF	Ingår i konceptet Allaktivitetshuset	Påbörjad
5	Anställa fler vuxna i lärande miljöer	UBF	Arbetsmarknadsförvaltningen har tillsammans i samarbete med Gränbyskolan anställt husvärdar till skolan, för att öka vuxennärvaro och skapa mer tid för lärare till elevsocialt arbete.	Klar
6	Utöka samverkan mellan skola, fritid, bibliotek och kulturcentrum i syfte att säkra trygga aktiviteter och rätten till barn och ungas fria tid	UBF, KIF	Ingår i konceptet Allaktivitetshuset.	Påbörjad
7	Stärka det nyetablerade föreningsnätverket i syfte att etablera fler kultur- idrott- och fritidsaktiviteter. Stärka medskapande och integration i området	KLK, SBF, RF SISU	Ett föreningsnätverk/kulturnätverk har startats upp och fortskrider. Man ser ett stort och starkt socialt engagemang från föreningarna.	Påbörjad
8	Öka antalet föreningsaktiva ungdomar i området	KIF, SBF	Kulturförvaltningen i samverkan med Idrott och fritid på stadsbyggnadsförvaltningen och RF/SISU Uppland har erbjudit stöd och bidrag till föreningar i området. Tillsammans har man samordnat sommaraktiviteter i Gränby-området och ser en stor efterfrågan på barn och unga som vill medverka i föreningslivet	Påbörjad
9	Fortsätta utvecklingen av skolornas exteriör och omgivning för en tryggare utemiljö	UBF, KIF, SBF, SCF, Polisen	En ombyggnad av Gränbyskolans skolgård har genomförts. Gränbyparken genomgår en stor ombyggnation och har ingått i ett pilotprojekt utifrån Botryggt 2030, för att ombyggnaden ska ske med ett trygghets- och säkerhetsperspektiv.	Klar
10	Förbättra arbetet för att motverka parkeringsproblematik i området genom bland annat aktiv bevakning och snabba åtgärder vid felparkerade bilar och sabotage mot skyltning	UPAB	Utökade besöksparkeringar har införts i området och man har ökat tiden för betalparkering till att gälla fler timmar på dygnet. Uppsala Parkerings AB har utökat sin närvaro och arbetar aktivt i samverkan med polisen och kommunen kring parkeringsproblematiken	Klar

11	Fortsatt genomföra regelbundna trygghetsvandringar för att i samverkan med lokala aktörer löpande anpassa områdets gestaltning i trygghetsskapande syfte	KLK, SCF	En trygghetsvandring genomfördes i området under februari 2020 som ledde till bland annat belysningsåtgärder. Aktiviteten pausades under år 2021 på grund utav pandemin. Arbetet ingår i EST-arbetet.	Klar
12	Förstärkt samarbete mellan kommun, civilsamhälle och fastighetsägare för att tillgodose efterfrågan och behovet av fler föreningslokaler	SBF, KIF, Fastighetsägare, civilsamhälle	Dialog och samverkan med fastighetsägare i området om samlings- och föreningslokaler. Ett antal aktörer har etablerat sig i området och en platssamverkansförening har startats.	Påbörjad
13	I samverkan med fastighets- och bostadsbolag utveckla platser för social samvaro och rekreation, som grillplatser och platser för utomhusidrott		Ingår i den gemensamma planen för ombyggnationen av Gränbyparken	Klar
14	Etablera en rutin för snabb och effektiv klottersanering, där målet är att allt klotter på kommunala fastigheter, egendom och allmän plats ska vara borta inom 24 timmar, samt verka för motsvarande på privata egendom		En plan har lagts för arbetet och arbetet är påbörjat. En träff med alla fastighetsägare har arrangerats och arbetet är uppstartat. Arbetet behöver följas upp med fokus på ex. en policy eller likande	Påbörjad
15	I samverkan med fastighets- och bostadsbolag ta fram en plan för gestaltningen i områden som bedöms svårorienterade och med en enahanda utformning		Ingår i den gemensamma planen för ombyggnationen i området – Utvecklingsplan Gränby samt det nya parkprojektet	Påbörjad
16	Författargatorna asfalteras snarast och förses i övrigt med markeringar och farthinder i tillämplig grad för tydlighet och trygghet		Författargatorna har asfalterats och allt är klar inom ramen för aktiviteten. Man valde även att bygga om vissa närliggande gator	Klar
17	Cykelväg från Torkelsgatan/S:t Persgatan till Gränby sportfält åtgärdas med asfaltering, belysning m.m.		Ingår i projektet Snabbcykelvägen och det sker ett pågående arbetet. Färdigställdes våren år 2022	Klar
18	Ökat antal polisbesök på skolor (med stöd av SSPF-strukturen)	KLK, UBF, KTF	Polisen har utökat sin närvaro kring skolor i området enligt 20min-principen utifrån Polisens skolstrategi. Inom det kontinuerliga SSPF-arbetet och samverkansmodellen för SSPF ingår möten varannan vecka, nödstopp, individsamtal.	Klar
19	Samarbeta och stödja polisen beträffande införande av bevakningskameror	SBF, Polisen	Nationellt beslut från Polismyndigheten om permanent placering av kamerabevakning i Gränby togs i november 2021.	Klar
20	Se över behovet av LOV-3-tillstånd i delar av området och vid behov ansöka om och införa patrullerande ordningsvakter, i samverkan med polisen	KLK	Ansökan om LOV-3-tillstånd skickad under år 2020. Ansökan fick avslag.	Klar
21	Utveckla samverkan kring omhändertagande enligt PL 12 §	SCF, polisen	Utökad samverkan och dialog mellan polis och socialtjänst	Klar

22	Med utgångspunkt i områdesgruppen etablera en bredare, tydligare och mer aktiv samverkan med civilsamhälle och näringsliv i området	KLK	En utvecklad och bredare samverkansgrupp har haft regelbundna möten var 6-8e vecka samt aktiv samverkan med näringsliv och civilsamhälle i område genom uppstart av områdesgrupp.	Påbörjad
23	Resurssätta arbetet med samordning av trygghetsskapande åtgärder i bland annat Gränbyområdet	KLK	En trygghetssamordnare har anställts med start oktober 2020.	Klar
24	Skapa fler aktiviteter för vuxna och äldre samt uppmuntra till föreningsengagemang i området i samverkan med RF/SISU Uppland	KIF, ÄLF, SBF	I samverkan mellan RF-SISU, Äldreförvaltningen, idrott och fritid samt kulturförvaltningen arbetar man med äldrevänliga aktiviteter som pausats på grund av pandemin.	Påbörjad
25	Skapa de digitala verktyg/plattformar som behövs för förbättrad informationsspridning mellan aktörerna i området	KLK	En samlingshemsida har skapats för området, där information om pågående aktiviteter och åtgärder har publicerats. Ex. samlade nyheter med rubriken Gränby på G!	Klar
26	Utveckla en aktörsgemensam kommunikationsplan och en proaktiv kommunikation om området som motvikt till händelsestyrd rapportering av brottslighet och social oro	KLK	En kommunikationsplan har påbörjats. Flertalet filmer har publicerats om arbetet och inlägg på Uppsala kommuns sociala medier har publicerats	Klar
27	Genom ökad närvaro i Gränby och Kvarngärdet lotsa individer till språkträning, praktik, utbildning och arbete	AMF	Utbildnings- och jobbcenter har etablerats i området och finns på plats i lokaler på Råbyvägen från sommaren 2021. Erbjuder boende i området stöd och lotsa rätt till språkträning, praktik, utbildning och arbete. Områdesvärdar har under åren anställts, där de kombinerat arbete med SFI-utbildning.	Klar
Nr	Aktivitet	Tidsperiod	Uppföljning	Bedömning
28	Äldreprojektet med fokus på innovation	2022-2023	Ett innovationsprojekt har genomförts med äldre som målgrupp för att skapa djupare insikter om deras situation samt utforska nya lösningar kopplat till trygghet för äldre (65år+). Arbetet skedde i samverkan mellan Allaktivitetshuset och Vård- och omsorgsförvaltningen.	Klar
29	Etablera arbetsmetoden EST (Effektiv samordning för trygghet) på lokalnivå i Gränby, Kvarngärdet och Löten samt sammankalla lokal EST-grupp	2022-2023	EST-arbetet har etablerats på lokal nivå i Gränby-området. Bland annat har en lokal EST-grupp sammankallats och ökat antalet rapportörer i Löten-området	Klar
30	Sommarbod och sommaraktiviteter under sommaren 2022	2022	Under sommaren genomfördes en sommaraktivitet genom placerad en sommarbod i området. Arbetet inkluderade utlåning av aktivitetsleksaker till boende i området samt odlingslådor. Samverkan mellan fritid och gata/park sam med arbetsmarknadsförvaltningen (anställning av värdar). Fokus var att skapa meningsfull sommarlovsverksamhet för barn,	Klar

			unga & familjer och ha dialogarbete med boende kring Allaktivitetshuset	
31	Uppföljning trygghetsanalys – Gränbyskolan	2022-2023	Trygghetsanalysen har syftat till att ta fram en uppföljande lägesbild kring de fysiska, sociala och organisatoriska möjligheterna och utmaningarna vad gäller säkerheten och tryggheten på Gränbyskolan. Resultatet av har lett till förslag på åtgärder för att kunna bedriva ett mer systematiskt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete.	Klar